1877. IX. évfolyam. 38. szám. Csütörtök, február 22.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:

Egy évre 10 frt — kr. Negyed évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám — „ 10 „

Előfizetési pénz s minden közlemény: FŐ-PIACZ, VECSEY-HÁZ FÖLDSZINT a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben:

TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „független párt“ közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:

Öthasábos petitsorért 5 kr.

Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.

Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.

„Nyilttér“-en megjelenő közlemény öthasábos petit sora 15 kr.

Nev- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok sem adatnak vissza.

Savanyu almák.

IV.

Debreczen, febr. 22.

Már a debreczeni többség annyira nekimelegedett fennen hiresztelt értelmisége daczára is a kormány eljárásainak feltétlen helyeslésébe, hogy a legkeservesebb, a hazára legkárosabban ható engedékenységek, jognyirbálások, igaz, szemmel látható ténye sem gyakorolhatott rájuk annyi befolyást, hogy beismerve tévedéseiket és eldobva az álszégyen álczáját, lerázták volna vállaikról a szolgai alázatosságnak azon igáját, melybe nyakaikat önkint tolák és mely látva nyilt meztelenségében a történteket, lehetetlen, hogy Dejanira köntösként ne égesse tagjaikat. Ők feltétlenül hódoltak a személypolitikának, mely legtöbb esetben káros, és ritkán szokott üdvös és hasznos gyümölcsöket teremni. Azon általános hazai rosz szokás náluk is nagy mérvben közremüködött, miszerint nem azt kérdezték, hogy mit, hanem azt, hogy ki cselekedte. A személyhez kötött vak bizalom oly messze terelte őket az értelmes hazafiasságtól, hogy nem fontolva és nem okoskodva, mindent hasznos és jó gyanánt fogadtak el, mit csak a miniszterelnök keresztülhajtott a képviselőházban.

Jól van. Ha már a roppantul feszélyezett állás miatt nem tudtak azon gyarló helyzetből szabadulni, melyben a személy érdeke elébbre tolatott a haza érdekénél, tehát legalább engedték volna a helybeli ellenzéket, mely már azon idők szerint szép számra szaporodott, — hazafias érzelmektől vezérelt müködésükben háboritlanul haladni, és nem igyekezni azon, hogy titkon alá igyekeztek lábaik alatt aknázni a földet, mely őket megllett volna semmisitendő.

Minő férfiatlan, minő kiskoruságot jelző cselekmények elkövetését engedték meg maguknak e jó urak az ellenzékkel szemben, mely megsokalva már a szomoru és roppant horderejü gazdálkodásokat ott fent, egy tömeges népgyülést hivott össze, pártkülönbség nélkül, melyben előre megadatott a szólás szabadság a város minden polgárának, s melyben a gyülés egyik szónoka nyilt arczczal és az isten szabad ege alatt hivta fel az ellenvéleményüeket arra, hogy a szónokok csak egyetlen tételét is czáfolják meg. Ennek a gyülésnek eredménye bizalmatlansági szavazat volt a három képviselőnek. Hát miért nem czáfolák meg az ellenzéknek azon szavait, melyek egyenesen reámutattak a kormány intentiók következtén a hazára hárult és háruló vészekre? Azért, mert nem lehetett. Azért, mert amint a szomoru következés, fájdalom! az ellenzéknek adott igazat, nem állhattak ki kudarcz aratásra, megtérni pedig a régi jó elvekhez nem engedte a gőg, s a mi legfőbb, hiányzott hozzá a lelki erő.

Hanem hát mégis csak annak a 3500 bizalmatlansági szavazatnak ellensulyozására csak tenni kellett valamit, És mit? Bizony azt, a mi telt, egy nevetséges konferentiát a városháza udvarán, beléptijegyvgyel megszoritva tartani, mint a fajankó báb táncz os komédiájában. Valóban, mintha azok a derék urak mind megannyi gyermek lettek volna.

Az összejötteknek ezen gyenge száma aztán bizalmat szavazott a három képviselőnek, s továbbra bizalomszavazás gyüjtését határozta el. Ne szóljunk ezen bizalomszavazás gyüjtéséről, ne szóljunk, mert hátha ők nem, mi pirulunk, lévén — Debreczen város gyermekei — azon arczátlan tulbuzgó uszályhordozók tolakodó, fenyegető, majd csábitó eljárásáról, melyet 4 hónap lefolyása alatt e téren elkövettek.

Azonban a polgárok ezen mozgalma, egyik részről sem mutatott fel eredményt. A bizalmi szavazat oly csekély, s azonfelül oly keservesen szoritatott ki, hogy azzal az illetők egyáltalán nem dicsekedhettek. A bizalmatlansági szavazat pedig egyszerüen ad acta tétetett.

Önérzetes ember, ezen események után vissza lépett volna kérlelhetetlenül, és a népre apellálván, uj választás elrendelésével tünt volna ki, hogy van e hát bizalmi többség vagy nincs? Eh! a mai korban bizalom vagy bizalmatlanság nem jönnek szóba se, megválasztottál, ott fogok ülni görbe nyakadon mameluk mig időm le nem jár, csak akkor lesztek aztán ismét kedves polgártársam, ősém, bátyám és tisztelt hazafi.

Na de nincs olyan hosszu a minek vége nem volna. Meglehetősen kideritettnek véljük azt, hogy nem a kormányt kell azon borzasztó helyzetért vádolni, melybe hazánk jelenleg besodorva tetreng. Debreczen városának tisza-párti többsége adta meg az agit, s utánna rohant vakon a vidéki többség, s ez a többség csinálta támogató eljárásával azt a bajt az országnak a mely fenyeget, mert egy háboru okozta seb hamarább heged, mint az amelyet saját maga vagdal a nemzet a maga testén. Ha erőszak vesz el töllünk valamit, pihenek egy kicsit, vagy haza megyek a bátyámért, és vissza vesszük tőlle; de ha önként mondok le legsarkalatosabb jogaimról, mint a tisza-párt tevé, az örökre oda van adva és az ellen nincsen felebbezés.

Ezt a nyakunkra torlódott bajok zürzavarát véghetetlen nehéz orvosolni. Nincs sok gyógyszer, melyben válogatni lehetne. Egyedül az összetartás, a sorakozás a szembejövő vész ellen. Sorakozzunk tehát polgárok, most már többé nem egyes pártokról, hanem szeretett hazánk létkérdéséről vagyon a szó. Legyen feledve a keserü mult, s ha századon keresztül szent egyetértésben élt polgár a polgárral, miért ne lehetne azt az összetartást feleleveniteni, mely mindnyájunkra hasznos és ékes leend mig a pártoskodás, vészt hoz reánk, és unottá teszi az életet. Már azokat a telivér husos fazekasokat, bajosan lehet megtéríteni, mert azok minden cselekményének a piszkos önérdek a rugója, hanem hát hagyjátok magokra őket, s mi polgárokul, kik a hazát szeretjük, nyujtsunk baráti jobbot és öleljük egymás testvérileg, mert hidjétek meg, — bár lennénk hamis próféták — de a borzasztó napok még csak ezután fognak reánk következni.

— **A „Róma“ nápolyi** lap szerkesztője meglátogatta Midhát pasát, ki a következő nyilatkozatokat tette: Számüzetést — mondá a volt vezér nehány, Mahmud Damad pasa által pártfogolt miniszter cselszövései idézték elő, kik már akkor mindenképen ellenálltak, mikor ő a szultánt rábeszélte az alkotmány kihirdetésére. Midhat valószinütlennek tartja visszahivatását, jóllehet maga a szultán hajlammal viseltetik irányában. Midhátnak azt irta egy barátja, hogy mikor az Izzeddin yacht eltávozott, a szultán keservesen sirt. Kérdeztetvén a szultán, miért számüzte Midhátot, igy felelt: „Comment faire autrement avec les documents, que j'ai là?“ — Midhát ugy véli, hogy Edhem pasa nagyvezírisége rövid ideig tart, s utóda Reuf pasa lesz. A háborut Oroszországgal nemesak elkerülhetetlennek, sőt közel levőnek tartja, mégha Törökország békét köt is Szerbiával. Midhat határozottan hiszi, hogy Oroszország már átlépte volna a Prutot, ha nem csalódott volna Törökország helyzetében. Oroszország már elérkezettnek gondolta Törökország végét, s egy elkeseredett védelemre kész országot talált 700,000 fegyveres emberrel. Mindazáltal Oroszország sokkal tovább ment, hogy sem visszatérhetne, különben elveszithetné befolyását a Balkán keresztény népeire, s százéves politikájának gyümölcsét. Midhát nem kételkedik a háboru Törökországra kedvező kimeneteléről. Nem hiszi, hogy a háborut ellehetne szigetelni, s ugy véli, hogy Ausztria-Magyarországot is bele fogják hajtani szláv népességei, annyival inkább mivel Dalmátia, a Bánság és Horvátország oly zavarokat fognak a török tartományokban támasztani, hogy Ausztria-Magyarország kénytelen lesz beavatkozni, mire a többi hatalmak is beleavatkoznak s a háboru általános lesz. Franczia- és Angolország Törökország mellett lesz. Midhát ugy tartja, hogy Bismarck az oka a mostani bonyodalmaknak. Ez unszolja Ausztria-Magyarországot a szláv tartományok irányában terjeszkedni, hogy Németország növekedhessék és Oroszországnak török tartományok elfoglalása megengedhető legyen.

— **Egy czikk** mely érdemes az elolvasásra. Kiegyezés Nro — A válságnak irja a „Közvélemény“ vége van. Argonautáink egy uj kiegyezéssel megrakodva térnek haza. Hogy hányadik is ez a kiegyezés? — biz azt már alig tudjuk. Hogy meddig fog tartani? annak is — Herbst és Lucam a megmondhatója. A májusi stipulátiók meghaltak — éljenek a februáriusi stipulátiók. Nézzük csak mit hoznak haza minisztereink, két évi birkózás, válság, kabinetkrizis, herczehureza és háboru után. Haza hoznak nagymérvü vámfölemelést az osztrák iparosok javára; több nevezetes fogyasztási czikknek a megdrágitását a magyar fogyasztó kárára: haza hozzák a fogyasztási adóknál szenvedett megkárositást; haza hoznak egy terhes kvótát; haza hoznak illő jutalékot a 80 milliós bankadósságból: haza hozzák az osztrák bankot törvényesitve, elismerve Magyarországon is. Hanem az elvi paritás megvan. Tehát ne busulj édes magyarom. Nevessünk a komédián, és — Éljen Tisza Kálmán!

A legolcsóbb kipróbált házi gyógyszer a váltóláz ellen

Hazánk majdnem egész alföldének egyik állandó csapása és kiváló tájbetegsége: a váltóláz, mely a számos és rakanczátlan folyóvizeknek partjain gyakori áradásoknak kitett lapályain és nagyobb állóvizek és lápok közelében tulnedves talajon lakó szegény földész népünket évről évre senyveszti és pusztitja, a népesedés közgazdászat és honvédelem roppant nagy kárára.

A jelzett éghajlati és talaji viszonyokból eredő szomoru közegészségi állapot gyökeres javulása csak az ezt előidéző okok és tényezők megszüntetésétől vagy legalább kevesbitésétől lenne egyedül várható.

Ezen országos érdekü és közegészségi czél elérésére pedig a féktelen folyóvizek és ezek partjaik szabályozandók és a kiöntések meggátlandók, a romlott vizü tavak és büzös mocsárok a falvak és városokban, vagy akár csak ezeknek közvetlen közelségökön, lecsapolandók és kiszáritandók, a lápok vizei pedig kellő csatornázás utján levezetendők, vagy legalább is szükebb határok közzé szoritandók és mind a két módon nyert földterületek a megmiveltetésnek alávetendők lennének.

Tekintve azonban, hogy mindezen itt elősorolt a közegészséget és jólétet érdeklő teendők hihetőleg csak a jövő század nemzedékének megoldandó feladatai leendenek, a segély pedig már jelenleg is elodázhatlan kiáltó szükség, tekintve a fentebb jellegezett vidékek földmivelő osztályának testi elsatnyulását a melyről az évenkinti sorozások is megdönthetlen tanubizonyságot tesznek, a midőn t. i. megdöbbenve azt kell észlelnünk, hogy 100 hadköteles ifju közzül alig 3-4 válikbe csak fegyverfoghatónak, és hogy számos község éveken át ujoncz jutalékát kiállitani nem képes, tekintve továbbá, hogy a közép elszegényedése nőttön nő a minek szükség képpen silány és elégtelen táplálkozás a testi erő hanyatlása és a fentebb idézett tájbetegségre váltólázra való hajlam fokozódása, s természetes következése, tekintve végre hogy az ezidőszerint a váltóláz ellen használatban levő Chinal Chininum tulmagas ára miatt alig lehet a szegény sorsu betegek rendelkezésére és hogy drágasága daczára a vele élőt a vissza eséstől — recidiva — még sem óvja meg mindig, mind ezeket tekintve és az ügyefogyott népen legalább némileg segiteni őszintén kivánván: orvosi kötelességemnek ösmertem, egy olyan olcsó és kipróbált házi gyógyszert javaslatba hozni és ajánlani, a melyre a legszegényebb ember is könnyen szert tehet, és mely azon kivül, hogy semmi külön költséggel nem jár, még csak ki sem kell fáradni érte a házból, othon kinálkozik az, és feltalálható épugy a herczegi palotában, mint a legutólsó napszámos gunyhajában lévén az nem más mint a természet legbecsesebb, mert leghasznosabb ásványa: a konyhasó. (Sal culinaris) a melyet rajtam kivül több angol és franczia ervos is sürgetőleg ajánlott.

Igy Dr. Hutchison jeles angol gyógyász ekképen nyilatkozik róla.

A konyhasó sokkal foganatosabbnak mutatkozott a váltóláz ellen, a khinahéj készitményeinek minden akár ásvány, akár pedig növény pótszereinél.“

Ő a lázköz alatt 40-50 gramm konyhasót ád 8-8 grammot egy adagra. Dr. Parant párizsi orvos következőleg ajánlja vételét: 8 lat vizben felolvasztott 2 lat konyhasónak fele egy órával, a másik fele pedig fél órával vétetik a lázroham előtt.

Az én adagolási módom pedig ez: hidegleléstől szabad időben vegyen a beteg kétóránkint egy kávés kanálnyi sót, vizben felolvasztva igyék utánna sürü czukros vizet eziránt vagy árpa gersli levest, ezt folytassa 2-3 napon át a szükség szerint a mellett tartva meg mindazon étrendi szabályokat a melyek különben a Chinal használatánál is javalva vannak.

A jóféle bor mérsékletes élvezete a gyógyulást, kivált az elgyengült betegeknél, csak elősegiti, és ez okból ajánlom is. Én ezen gyógymódot 20 év óta a szegény néposztályok között gyakorlom és mondhatom, hogy mindig kielégitő, sőt néha meglepő sikerét tapasztaltam.

Debreczen 1877. febr. hó 19-én.

Veisz Gyula
Specialista orvos.

— **A MAGYAR FŐVÁROSBÓL.** A Rydl-féle ügyben megint akadt egy tanu, ki ugy véli, hogy Koresinszkyt a gyilkosság elkövetésekor az Erzsébet-téren látta. Valószinüleg uj tárgyalás kezdetik. **Soldosne** asszony, miatt a népszinházban „Strogoff Mihály“ czimü látványos szinmüvet adják. Győrbe megy vendégszerepelni. **Vörös** himlő járvány ütött ki a 2-ik kerületi országuton lakó gyermekek közt; miért is az iskolák bezárattak. **Sudolf** trónörökös főudvarmesterévé gr. Pejacsevics Miklós fog kineveztetni. **Hoffman** Vilmos 21 éves keresked ősegéd a „Hotel Garni“ vendéglőben meglőtte magát. A szerencsétlen rögtön meghalt.

VIDÉK.

— A „Debreczen“ levelezése. —

H. Nánás febr. 20. 1877.

Ha voltak, e különben elég sokat szenvedett nemzet életében évek, melyek csapásokkal sujtották nemzetünket, s hazánkat; bizonyára azok közé számitható az elmult 1876-ik év. — Az árviz által szegényekké lett lakosok siró, panaszos könnyeit ki felejthetné el? E még nem volt elég . . . Hol az árviz pusztitó rohama semmivé nem tehette a szegény föld népe termesztményét, csaknem egyedüli vagyonát, ott letarolta a fagy. De még ez sem volt elég!! . Jött a háboru öldöklő angyala, s még ugyan hazánk küszöbén nem lépett át, de véres pallosával fenyeget, s nekünk szorongó kebellel kellett várnunk, hogy vajon, mely perczben üt, mint a villám, tüzhelyünkre is. Igy, és ki tudná még elszámlálni, tollba venni a szenvedéseket, — melyeket kellett átélni az elmult 1876-ik évben.

Várva, remélve sorsunk jobbra fordultát, értük el az 1877-ik évet, s vajon lesz-e ez is áldásthozóbb és boldogitóbb, mint az elmult év? Ki tudna belátni a jövő titkába? Kezdete nem sok jóval biztat.

Polgári olvasó körünk folyó hó 18-án tartotta táncz vigalmát a csizmadia társulat e végre készült helyiségében saját könyvtára gyarapitására. Sokat irhatnék e kedves s minden izében magyaros mulatságról, melyben városunk tehetősebb, érzelmesebb polgárai, s az urak közzül is számosan megjelentek.

Olvasókörünk is a fentemlitett nemes czélra rendezte táncz vigalmát, melyben ugy a rendes tagok, mint a nem tagok, de hivottak, szép számmal vettek részt, ugy, hogy 130—140 forint gyülhetett be, melyből a kiadások leszámitásával a könyvtár javára 30—40 frt marad. —

Kezdetét vette a táncz vigalom esti 6 órakor, s már 8 órakor a különben elég tágas tánczterem egészen megtelt táncz oló párokkal annyira, hogy még éjfél után is 50—60 pár járta gyönyörü nemzeti tánczunkat. A hajadonok piros, fehér és kék, többnyire karton ruhába esinosan öltözve jelentek meg, a fiatalok pedig fekete magyar ruhában. — Gyönyörü volt nézni a vidorkedvü ifjuságot, mint lejté tüzesen a fris csárdást, gyönyörü volt látni, tapasztalni azt a példás rendet, melyet a rendező bizottság kifejtett gyönyörü volt látni és érezni azt a szives barátságot s előzékenységet, melyet az olvasókör tagjai ugy egymás között, mint vendégeikkel szemben tanusitottak. Éjfélkor érte el tetőpontját a jókedv. A fiatalok éltesebb embereknek engedték át a tért, s lehetett látni nem egykét őszfejet a táncz olók tönkelegében, kik, ha nem oly könnyedséggel táncz oltak is, mint fiatalabb korukban, de mindenesetre megvolt abban ama zamatosság és tartás, mely a magyar táncznak sajátsága. — Lehetett nem egy két olyan arczot látni, mely most az örömtől sugárzott, mely talán felhősebb akkor, midőn városunk közügyei intézésében foglalatos. Az éltesebbek által feltüzelt fiatalságot azután csak is a viradat vetette haza tüzhelyére.

Nem mulaszthatom itt el, hogy a rendező bizottság beleegyezésével köszönetet ne mondjak mindazoknak, kik tánczvigalmunkon részt vettek, nem mulaszthatom el szinte, hogy körelnök tiszteletes Katona Endre ur s a rendező bizottság fáradságaiért, tapintatos s megegyező rendtartásukért a kör nevében köszönetemet ne nyilvánitsam.

Tóth M.

Valamennyi vidéki iróhoz!*)

Korunk minden tekintetben a forrongás kora; forr a politika, a társadalom és irodalom. A szorosan vett irókat természetesen leginkább az irodalmi forrongás érdekli s kell is, hogy érdekelje. Azt hiszem, nem nagyitok, ha azt állitom, hogy irodalmunknak alig volt még több ilyen pezsgő, élénk időszaka, mint a mostani; e forrongás, pezsgés és élénkség a fővárosi és vidéki sajtóban egyiránt hatalmasan jelentkezik. Kétségtelen, hogy ez magára az irodalomra nézve üdvös befolyásu lehet s lesz is mindaddig, mig a mozgalom intézői nem értik félre szent hivatásukat s mig senkitől sem akarják megtagadni a jogot, mely minden egyes mozgatónak mindenütt és minden időben egy és ugyanaz.

Fájdalom azonban e jog a mozgalom intézőinek egy része által a többségtől megtagadtatik; értem ez alatt az ugynevezett fővárosi és vidéki irókat s az ezek között létező

*) Kérem az összes hazai vidéki sajtót e közlemény átvételére s az eszme terjesztésére.

A „DEBRECZEN“ TÁRCZÁJA.

Falusi életképek
a régi jó világból.

Irta Csalán Péter.

(Folytatás)

„Bátor elnökre van szükségünk, hogy Boldogok lehessünk, itt pedig mindenütt én vagyok elől, de meg különben is sor szerint engemet illet jogosan az elnökség.

„No nézzétek csak a B-t, mond a K betü, még ő akar elnök lenni. Elnök biz ő a „Bolondságban“, „Bárgyuságban“, „Butaságban“, — mondhatom gyönyörü elnök volna belőle.

„Engemet illet az elnökség, mert az országok fejedelmeinek elnevezéseinél is mint „Király“ szóban is én állok elől, de meg több érdemeim is vannak.“ De bizony ezeket már előrolni nem volt képes. Az R betü rettentő hangjával bele vágott:

„Épen azért nem vagy elnöknek való, mert visszaélnél hatalmaddal, ép ugy mint számtalan királyok. Engemet válasszatok, a Revolucióban is én vagyok az első kezdő betü, de meg már a régibb időkben is a legfőbb szerepet vittem a világ legelső, t. i. a Római Respublicában, a nagy világváros alkotóinak neveiben is én állok elől Romulus et Remus.“

„Verjétek le,“ kiált a V betü. „Még mit akar? a régi világra hivatkozik, talán bizony Rák módjára, mert hisz ott is ő jár elől, ily módon akar bennünket a haladás korszakába vezetni. Vitéz és vezérre van szükségünk, itt pedig én állok elől, sőt ha én nem volnék, se Világot, sem Világosságot nem ismernétek, hanem tapogatóznátok a vak sötétségben. — — — — — — — — — — — —

Tekintetes Kakas Márton ur s a társaság többi tagjai egész gyönyörrel hallgatták a legátus előadását, de leginkább a szép Mari egész elragadtatással volt s a beszédbe neki pirult ifjuról egy pillanatra sem vette le azokat a szép élénk szemeit.

„Excellens! nagyon derék édes öcsém, hiszen te még poéta is vagy, — erre már osztán koczintunk egyet, még pedig a te egészségedért s kivánom neked, hogy — mineku tána a Mindenható ur Isten tégedet testben lélekben kitünőnek teremtett, erkölcsöd is ehez méltó légyen, haladj előre minden szépben, jóban és nemesben, — az erény utjáról semmi körülmények közt le ne térj, adja Isten, hogy benned a haza egy derék fiat nyerhessen, — élj sokáig! — s ekkor a többiek szájából is az őszinte jó kivánat és éljen hallatszott, poharak csöngtek s a láng nedv mindenki által az utolsó csöppig kiürittetett.

Annak a kedves Mari kisasszonynak soh sem esett oly jóizüen az a finom tokaji, melyet piczi poharából kiivott, mint most, a midőn a legátus egészségeért szörpentheté ki azt. — — —

„Hát a vakságban, folytatá tovább a legátus, nem szinte te vagy elől, szólt az F — ugye elhállgatod ezt: nem kellesz!

Az országok fejedelmeinél, általában a főnél mindenütt én vagyok elől, dicsőségesen uralkodó királyunk és császárunk nevében is, V, Ferdinánd-nál én vagyok legelől.

Csak hallgass te, vág beszédében a P, a furiáknak is te vagy a vezérök, de én valódi érdemekkel és semmi furfangossággal sem birok mint te, ellenem nem lehet kifogás, én az egész betütestületet az erényben, a jóságban, a becsületességben, vallásosságban tökéletesitem. — „Pápa! Püspök! Pap! mindezek engem használnak elől!“ az én vezényletem alatt paradicsommá válna országunk.

Hahaha! — nevet közbe az L. — ösmerünk szép madár, hát Pilatus nem volt pap? hát Plutó micsoda, ezeknek is te vagy a fejök, furcsa paradicsomba juttatnál bennünket, alkalmasint a pokolba, ott vagy te az első, de én életbevágó érdemel birok, ugymint „Levegő, Lélek,“ ezek nélkül nincsen élet, ha tehát én nem leszek első, tudjátok meg, hogy a mi létünknek sem lészen élete, én termettem elnöknek és senki más!

Talán bizony azért, szólt a régi elnök az öreg A, mint Lucifer feje, az általad emlegetett és a P-nek szemére vetett pokolba juttassál bennünket? — én eddig csak hallgattam, de hiába lármáztok és torzsalkodtok ellenem, csak én születtem elnöknek, bizonyitja az, hogy az első ember nevében is, Ádám, továbbá apa, anya, kiktől mindnyájan származtok, elől vagyok.

„Nem kellesz tovább, te vén despota hangoztatja az E, épen ugy tennél vélünk és országunkkal, mint Ádám tett a paradicsommal, ki azt elvesztette s annak is alkalmasint te vagy az oka egyedül, mert te csábitgattad hátulról Évát, a mig előlről a kigyó széditette meg a bünre, hogy az almába harapna belé, ezért vertek ki benneteket onnan s nem is leltétek meg azóta soha, mert ha csak sejditené is valamelyik potentát, huszonötfontos ágyukkal szerezné magának vissza, — de én Élet, uj életet öntök belétek, alkotmányt eszközlök, egyenlőséget állitok köztetek.

„Ellenség vagy bizony te, kiáltott az Ó, háromszorosan lakol az ellenség közt, Évával is, ki miatt az emberi nem bünössé vált, te uralkodol elől, de én az országok eleje, én igazán uj Országot teremtendek, csak is én vagyok hivatott az elnökségre, mert nekem koronám is van, mikor szükség van reá, mit ha fölteszek Öröm honol országomban!

(Folyt. köv.)

viszonyt. Mai nap tudvalevőleg a fővárosi iró a vidéki irót nem tekinti collegának, bizonyos kicsinyléssel beszél róla, munkálkodását figyelemre se méltatja vagy ha méltatja is, oly odavetett, lenéző és felületes modorral, melyben nines köszönet. Tisztelet a kivételeknek! S vajon minő alapon formálja a jogot amaz emennek lenézésére és kicsinylésére? A legtöbbször semmiféle alapon s nem másból, mint roszakaratból vagy féltett diesőségből: szükségtelen hosszasan fejtegetnem, hogy e magatartás a legtöbb esetben rosz kihatással van az irodalomra. A méltatlanul bántott és önérzetes iró kénytelen visszavonulni arról a térről, melyen becsületes, szent czélu munkássága a méltó elismeréssel nem találkozik s melyen különben az irodalomnak sok és számbavehető szolgálatot tehetett volna.

Másrészről sokszor oka is van a fővárosi irónak e magatartásra a vidéki iróval szemben: mert sajnos és mindnyájunk előtt ismeretes tény az, hogy a vidéki irók közt sok olyan egyén van, ki az iróí nevet megszentségteleníti és bitorolja s ki e lenéző, megvető és ostorozó magatartást megérdemli, ki piszkos lábakkal tiporja az iróí hivatás szentélyének ama csarnokát, melybe nemcsak, hogy hivatalos vendégnek nem, de a saru kötelének megoldójának sem érdemes belépni. Méltányos és igazságos tehát ezeknek ostorozása s nyilvános pirongatása.

De épen ez a baj, hogy az ostorozók a legtöbb esetben összetévesztik a hivatoltakat a hivatlanokkal s epés kritikájuk nyilait minden megkülönböztetés és válogatás nélkül szórják boldog-boldogtalanra. Ez uraim, fáj ez önérzetes és lelkiismeretes iróknak s ez oldalra való kihatása a fővárosi irók említett magatartásának végre is csak az irodalomra káros.

Ez állapot már régebben igy áll, ezen segiteni kell, ezt kiyánja a vidéki irók és irodalom alásülyedt tekintélye, kiyánja nemzeti irodalmunk, kiyánja a korszellem.

Szerintem pedig csak ugy segithetünk, ha egy „általános vidéki iróí egylet"-et alakitunk, melynek tagja legyen minden, ez ország bármelyik vidékén működő iró ki érzi magában, hogy eme magasztos czélnak, mely czélja minden irónak hü önérzetes, áldozatkész fáradhatlan és kitartó apostola tud lenni, egyszóval, hogy az iróí névnek becsületére válik.

Az egyletnek főczélja természetesen ez volna, hogy a tekintélyeket és hivatottakat pártolja, segitse, a hivatlan kontárkodókat pedig leszoritsa a meggyalázott térről; más szóval az alásülyedt vidéki irodalom tekintélyét felemelje, megtartsa, sőt növelje és megmutassa, hogy a vidéken lakó és működő erő is iró. E czéljának kivitelére egy lapot adna ki, mely hü tükre legyen az egylet működésének mely irodalom szinvonalon álljon s az irodalomnak becsületére váljék. Tartana időközönkint az ország különböző helyein irodalmi felolvasásokat, pályajutalmakat tüzne ki stb. Később ha meg erősödik, segélyegyletet alakitana, mely megmutatná a közönségnek, hogy nemcsak névleg, de tetlegesen is él és működik.

Ezt ohajtám önöknek, tisztelt iró társak egyelőre figyelmökbe ajánlani, meglévén róla győződve, hogy eszmémet helyesnek, időszerünek és szükségesnek tartják s hogy senki sem marad ki közülök, ki ne siessen ennek keresztül vitelére. Tudom, hogy első pillanatra egy régebbi ilyetén lépésre visszagondolva, kivihetlennek fog önök előtt látszani s kevés reményt kötnek létesüléséhez minthogy talán nagyobb áldozatba fog kerülni kivitele, mint ez a fővárosi iróknak kerülne, kik egy helyen vannak. Igaz de végre is, ha keresztül akarunk valamit vinni tenni és áldozni kell s nem szabad vissza riadnunk ez akadályoktól.

Szent meggyőződésem, hogy, ha mindnyájan rajta lesznek, sikerülni fog. A fővárosiak ignorálásától ne tartsanak; legyenek meggyőződve, hogy elfogulatlanul ők is belátják czélunk tisztaságát és szükségét s tőlünk kitelhetőleg támogatni fognak. Hisz e lépéssel mi nem ellenségei, hanem barátai akarunk lenni s abban a harczban, melylyel ők irodalmunk fejlesztése érdekében harczolnak, velök egy téren küzdő katonák.

E tervemet én már magán levelekben sok tekintélyes iróval megbeszéltem s örömmel hozhatom tudomásukra, hogy egytől egyig magukévá tették s megigérték hathatós támogatásokat. A sor tehát most önökön van, kiknek mindegyikét körülményeim lehetetlenné tették az egyenkinti, külön-külön való fölkeresésre.

Pártolják, terjesszék tehát ez eszmét mindnyájan a rendelkezésükre álló eszközökkel s ne terheltessenek engem ez eszme magukévá tevése után bármi módon is értesiteni, hogy kilátás esetében a szükségesekről, módozatokról és továbbiakról tudósitani.

Bizalom, kitartás s az eszme győzni fog!

Debreczen febr. 22. 1877.

Dengi János
tanár.

— **VIDÉKI HIREK.** **Bazinban** Karácsony ügyvéd meglőtte magát. 30 órai kinlódás után halt meg. **Donadio** Bianka k. a. nagy diadalokat arat Kolozsvárott. Az előadásokra alig lehet jegyeket kapni. **Dr. Saalfeld**. a medgyesi gazdászati intézet eddigi igazgatójó Brémába költözik. Tessék! **Ó-Teleknél** a Béga csatorna vize átszakitá a töltést s a viz két község határát elöntötte. **Ditró** községben óriási orkán és tüzvész dühöngött. **Szász-Sebesen** egy erdőbeli munkás nejével együtt meggyilkoltatott. A tettes Wagner nevü erdőbeli munkás volt, kit e tettre szerelmi viszonyok vezettek.

UJDONSÁGOK.

* **Városi bizottsági közgyülés.** A ma megtartott városi bizottsági közgyülést elnök, főispán fél 10 órakor nyitotta meg. Felolvastatott a tárgysorozat: A hortobágyi 1877. évi legeltetési rendszabályok megállapitása. A belső legelő felosztását illető intézkedések megtétele. A bellegelőből a városnak jutott részletek bérbeadásáról jelentés. A bellegelőből vásártéri s téglavető helyül jutott földek értékesitése. — Az egyes pontok kevés észrevételek mellett tudomásul vétettek, azonban a belső legelő felosztását illető intézkedések megtételénél, hosszasb vita keletkezett s először is felszóllalt Jámbor Ferencz ur, a ki épen nem tarja helyesnek azon eljárást, miszerint a kiosztott földért járó dij után, azon polgárok is fizessenek kamatot, a kik, ha felszóllittattak volna a fizetés iránt, minden bizonynyal befizetik vala a föld utáni illetéküket; sőt kinyilatkoztatja azt is, hogy ő (Jámbor Ferencz) személyesen megkereste polgármester urat, kérdvén, hogy kinek fizesse le a föld után fizetni köteles összeget? de a polgármester ur semmi határozott választ nem adott s igy illetékét 1877. január 1-én be nem fizethette s ezen, nem általa történt mulasztás következtében, ma már kamatot is követelnek tőle, holott ő már 1877. jan. 1-én fizetésre készen tartotta az összeget, melynek azóta semminemü hasznát nem vette. Ugyanilyen értelemben szólt Jóna István képviselő is, a ki követelé, hogy azok téritsék meg a kárt, kik elmulasztották kijelölni azon hivatalos közeget, hova a pénzek befizethetők lettek volna. Ezután Kövesdi János ur szólt, a ki elösmeri ugyan, hogy hiba történt, hogy meg nem hirdettetett: hova kell a fizetéseket teljesiteni, de hát most már — ugymond — „tul vagyunk rajta," s a költségvetésbe felvett 72000 frt különben nem jönne be, tehát belenyugszik a kamatfizetésbe. Ezután polgármester ur ád ez ügyben felvilágositást, melylyel azonban Jámbor Ferencz nines megelégedve és szavazást kiván. Ekkor azonban Kovács Sándor főügyész felüti a mult évi jegyzőkönyvet s a tulajdonképeni tárgyat ugy elcsavarta, hogy sikerült neki a vitatkozást egész más térre átvinni. Nevezetesen azt mondá, hogy a mult évben tartott egyik bizotts. közgyülésben határozatba ment az, hogy mindazok, kik a legelőföldekért járó összeget folyó év január 1-ső napján be nem fizetik, — ez időtől kezdve a megállapitott kamatokat kötelesek azon összeg után fizetni. Tehát ama határozatot ezen közgyülés most nem semmisitheti meg ily mellék uton és módon, annál is inkább, mivel ez nem is tárgya jelen közgyülésnek, kéri a közgyülést, ez ügyet mellőzni és napirendre téini. Hanem legyen szabad nekünk itt megjegyeznünk, hogy nem arról volt itt a szó, miszerint az a tavalyi határozat megsemmisittessék, hanem igenis arról, hogy 1-ször mért nem jelöltetett meg a tanács által azon közeg, melynek kezeibe lehetett volna fizetni már január 1-én a bellegelő utánni illetéket azon polgároknak a kik a kamatfizetéstől magukat megkimélni akartak. 2-szor mért nem adott határozott utasitást a polgármester ur a kérdezősködő Jámbor Ferenczneknek, hogy hova fizesse a fizetni köteles összeget? Mert a mai corrumpált világban, midőn a lég hemzseg a tolvajok sokasságától, nem lehet valamely összeget akárkinek is utonutfélen letenni, a világon mindenütt hivatalosan kinevezett és kártérítésképes egyénnek kell annak lenni, a ki **közpénz kezelésével** megbizatik. Itt ilyenről szó se lehet, mert Jámbor Ferencz lámpával kereste, mint Diogenes az embert, de nem talált senkit, mert eclatans hivatal mulasztásból ilyesmivel törvényesen megbizva nem volt senki. Jámbor Ferencznek véleményünk szerint teljes igazsága volt és az ő nyilatkozatát határozottan eltusoltnak lehet tekinteni. Nagyon pőtyögősen esik aztán az ilyen dolog ki, midőn a biz. közgyülés, diszes testülete bárkikkel szemben is nem tud, vagy nem akar tekintélyt szerezni akármely irányban. A közgyülésnek szavazni kellett volna. — Végül hozatott még azon határozat, hogy mindazok, kik az osztott földet megtartani nem akarják, eziránti szándékukat jövő márcz. hó 15-éig jelentsék be. Továbbá a bellegelőből vásártéri s téglavető helyül jutott földek az igás jószágoknak évenkint 3 frt 50 krjával kiadatni határozatba hozatott.

* **Többek** óhaját fejezzük ki akkor, midőn annak adunk kifejezést, miszerint a nagy forgalommal biró Péterfia utczán egyetlen egy levélszekrény nem levén s ezáltal az ott lakóknak a piaczra jövés sok időt elrabol, oda egy szekrény állittassék fel. Legczélszerübb volna az anya iskola mellett levő D. Nagy Lajos ur kereskedését e czélra kijelölni. Ajánljuk ezt derék postagondnokunk figyelmébe.

* **Hajtóvadászat** farkasokra. Miután a városi erdőségekben a farkasok elszaporodtak, és már ez idén más évhez viszonyitva tetemes károkat tettek, egy hajtó vadászat tartása kívánatos levén: a vadász-társulat felhivta a tekintetes tanácsot, hogy ha a városi lakosságnak vagyon és személy biztonsága érdekében kívánatosnak tartja, miszerint a farkasokra egy hajtóvadászat rendeztessék, ennek megtartásában a vadász társulatnak nyujtson segédkezet, s utasitsa erdőszeti tisztviselőit, hogy az eddigi tapasztalatok s ujabb vizsgálat nyomán kipuhatolni a farkasok tartózkodási helyeit azon területen, hol a vadászat lehetőleg eredményesnek mutatkoznék, a vadász-társulat által tartott hajtóvadászatot rendezzen. Ezen felhivás folytán a tekintetes tanács illető tisztviselőit kellőleg utasitotta, és miután az erdősz uraknak tegnapi jelentéseiből az tünt ki, hogy a farkasok leginkább a fancsika és bánki erdőrészeken tanyáznak: Tasnády István erdősz ur javallatára a terület oly módon lett megállapitva, hogy a vadászok a nagydiószegi uton az erdőszéltől kezdve állitatnak fel, a hajtás pedig a mikepéresi oldalról jön, s igy ezen oldalon folytattatik tovább: tehát a gyülhely a nagydiószegi uton a város felőlői erdőszél, hol a további utasitások megadatnak. A vadászat ideje f. február hó 25-re az az vasárnapra tüzetett, a mely napon reggel 8 órakor a fentkitüzött helyről kezdődik a vadászat; mely vadászatban részvételre — annak kijelentése mellett, hogy sem a tagok, sem vendégek — legyenek azok bár helybeliek — hajtóköltséggel vagy más díjjal nem terheltetnek — oly hozzáadással szóllittatnak fel a tagok, hogy a közérdekből tartandó hajtóvadászatra minél több vadász-vendéget hivjanak; továbbá figyelmeztetnek, hogy golyó tölteményt semmi szin alatt ne használjanak.

* **Nyilvános** köszönet a debreczéni iparos ifj. egylet könyvtára javára. Burszky Istvánné asszonyság 12 db. értékes könyet ajándékozott becses adománnyáért fogadja hálás köszönetemet az egylet nevében Kelt debreczen 1877 febr. 21 Zavilla Gyula s. t. könyvtárnok.

* **Kutassy Janka** k. a. a ma déli vonattal Kolozsvárra utazott.

* **Markotánosok** fölvétele a hadsereg számára. Minden félhivatalos cáfolat daczára a közös hadügyminiszterium készülni látszik minden eshetőségre. Értesülésünk szerint jelenleg a közös hadsereg számára markotánosokat vesznek föl, még pedig ezredenként hármat. Az illetők, kiknek 100 forintnyi ovadékot kell letenni, élelmi szerekkel s italokkal szabadon üzérkedhetnek a táborban. Eddigelé már több jelentkezőt vettek föl. Mindannyioknak esküt kellett letenni arra, hogy titokban tartják mindazt, a mi a csapatok elhelyezésére, erejére sat. vonatkozik. Egyuttal tudtukra adatott, hogy készülnek el fölszerelésükkel mihamarább, miután mozgósitás esetén haladéktalanul befognak hivatni. (E közlemény valóságáért a „B. N." tudósitója jót áll.)

* **A vásárbiróí hivata árjegyzéke** 1877. febr. 20. — 1 hektoliter buza 8.14—9.38 kr. 1 hektl. kétszeres 6.52—732 kr. 1 hl. rozs 6.18.—6.52 kr. 1 hl. árpa 3.58—3.90 kr. 1 hl. zab 3.02—3.34 kr. 1 hl. tengeri 4.40—4.72 kr. 1 hl. köles 3.74—4.06 kr.

Felelős szerkesztő:

TISZAI DÁNIEL.

Már márczius 1-én Már márczius 1-én
leend
az 1864. évi államsorjegyek
huzása.
Egy egész 1864-ki sorsjegy-igérvény
4 forint és bélyeg
Főnyeremény **200,000 frt** Főnyeremény
20,000 frt, 15,000 frt, 10,000 frt stb.
A „MERKUR" kiadóhivatalának VÁLTÓÜZLETE
csak Bécsben, Wollzeile 13.
Kapható még Löwy Károlynál
SZEGEDEN.

HIRDETESEK.

Közvetitési iroda megnyitása.

Alólirt tisztelettel jelenti a n. é. közönségnek, miszerint itt helyben a **póstahivatal** udvarában, hatóságilag engedélyezett **birtokadás-vevés, cserélés, haszonbérbeadás közvetitő irodát nyitott,** hol minden ezen üzletbe vágó teendők gyors, pontos és lelkiösmeretes teljesitését — különösen a most folyamatban levő legelő földek adása, vevése és cserélése **legczélszerübb** eszközlését — felajánlja.

Midőn ezért a n. é. közönség becses pártfogását kikérni bátorkodom, egyszersmind a következő állandó rovatok ez iránybani használatát s az azok alatt közlött ügyek, tárgyak, figyelembe vételét kérem:

Kerestetik:

Egy 5—600 holdnyi tagositott birtok Debreczenhez 4—5 mértföldnyi távolságra.

Egy bolt és 2—3 szobából álló lak a piaczhoz közel.
Többrendbeli legelőföldek megvételre.
Többrendbeli kisebb nagyobb lakások

Kináltatik:

Több gazdatiszt alkalmazást keres.
Egy fő-utczában egy olcsó pinczelak.
Egy 884 hold terjedelmü birtok, gazdasági épületekkel, uri lakkal, belső gyümölcsös diszkerttel, igen kedvező feltételek mellett eladó.
2 udvari szoba, konyha, és kert a főpiaczon.
56 kapás szőlő a tőczós kertben, ugyanott 2 szőlő szinte eladó.
Többrendbeli legelő és ondódi föld örök áron is eladásra.
Több különböző utczákbani házak földekkel vagy anélkül megvételre.
Nagyuj-utczán diszes 4—5, esetleg 6 szoba, konyha, kamra és pinczе kiadó.
Egy nyilas ondódi valamint Annautczai ház utáni legelő illetőség és pedig 1-ső osztályu eladó vagy ezegléd-utczai legelőföldel feleserélendő.
207 hold fekete föld, 10 hold belsőség, melyen urilak, gazdasági épületek s malmok, regália részszel, közel Debreczenhez eladó, vagy egy helybeli urilakkal cserélendő.
Sz.-Anna-utczán egy jómenetü bolt többrendbeli lakással minden órán kiadó.
Széchényi-utczán egy 3 szoba, konyha és kamrából álló lakás minden órán kiadó s azonnal átvehető, a benne levő uj butorok pedig szabadkézből jutányos áron, egyenkint vagy összen eladók.
Több legelő földek, részint haszonbérbe, részint pedig felébe kiadó
Több használt zongora eladó.
Többrendbeli bolt-állványok fiókos és a nélkül, valamint mindenféle áruasztalok (Pult) jutányos áron eladók.
Egy zuhanyhoz való diszes bódé.
Egy füszeres segéd legjobb bizonyitványokkal ellátva, alkalmazást keres, helyét azonnal elfoglalná.
Egy első rendü gépész akár malomhoz, akár cséplőgéphez.
A sorházba naponta friss maláta egy frtjával méter mázsája.

Az ezen rovatokban közlöttek iránt felvilágositást ad s egy ily közleményt 25 krajczár előleges lefizetése mellett, felvesz és közzé tesz

ZICHERMAN H.
közvetitési irodája,
DEBRECZEN, Széchenyi-utcza, posta épület.

29 3—12

265 szám.
ÁRJEGYZÉKE.
az „ISTVÁN" gőzmalom
készitményeinek
készpénz fizetés mellett.

Árak ausztriai értékben
költségmentesen
KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL. DEBRECZENBEN
Ingyen zsakkal.

	100 kiló
A. Asztali dara nagyszemü	26.40
„ szinte 30 kilós zacskóval	26.70
B. szinte apró szemü	26.40
„ szinte 30 kilós zacskóval	26.70
C. Dara középszerü	24.60
„ szinte 30 kilós zacskóval	24.90
0. Királyliszt	26.40
1. Lángliszt	25.40
2. Montliszt	24.40
3. Zsemlyeliszt különös	23.40
4. „ „	22.40
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendü	21.40
6. szinte 2-od „	19.40
7. Közép kenyérliszt 1-ső „	18.40
8. „ „ 2-od „	16.—
8½ Barna „ 1-ső „	13.40
9. „ „ 2-od „	11.80
10. Lábliszt	0.—
11. Finom korpa zsákkal	4.—
11. „ „ zsák nélkül	3.40
12. Durva korpa zsákkal	3.80
12. „ „ zsák nélkül	3.20
R. I. Rozsliszt 1-ső rendü	18.—
R. II. szinte 2-od „	17.—
R. III. szinte 3-ad „	14.40
R. IV. Rozskorpa szákkal	4.20
„ „ zsák nélkül	3.60
A. K. Árpakása 00	34.—
„ szinte 0	30.—
„ szinte 1	23.—
„ szinte 2	18.—
„ szinte 3	15.—
„ Árpadara 5	23.
A. Árpa liszt 6	—.—

Debreczen, 1877. febr. 15

A zsákok sulytartalma, — teljsuly tisztasulynak véve
A. B. C. 0—10 számig 85 kilo.
11. 12. . . . . 60 „
R. I.—III. számig . 85 „
R. IV. V. . . . . 60 „
A. K. 00—5 számig . 50 „
Árpaliszt . . . . 85 „

Franczia báli virágok. | Mangorló gépek | Tarlatánok és mollok

KÖTŐ GYAPOTOK

Varrógépek főraktára.

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy nálam folytonosan a legjobb és legujabb

Varrógépek

raktáron találtatnak, családok és iparosok számára.

Tökéletes betanitás mellett a legjutányosabb árban — részletfizetésre is.

Tisztelettel
Holvay Gyula.

GÉPRÉSZEK

Paplanok és Matráczok | Klattaui férfi ingek | Miederek raktára

FORGÁCH KÁROLY
arany, ezüst és ékszerész
DEBRECZENBEN, FŐPIACZ 2139 sz. a.

Ajánlja a nagyérdemü helybeli és vidéki közönség becses figyelmébe dusan berendezett

ARANY, EZÜST és ÉKSZERMÜVEIT

ugyszintén becserél és veszen mindenféle régi ékszereket és pénzeket.

Javitások legjutányosabban, megrendelések legpontosabban eszközöltetnek.

Érmelléki borok

tiszta minőséghen és jutányos áron, 50 litertől (1 akótól) kezdve, nagyobb menynyiségben is kaphatók Posszert Jánosnál Debreczenben, piaczuteza 1903. sz. házánál. — Vidéki rendelmények pontosan foganatositattnak.

34 8—10

Kiadó tulajdonos: **a debreczeni függetlenségi párt.**

Debreczen, 1877. Nyomatott Tiszai Dániel könyvnyomdájában.